

Տարեկան 10 րուբլի, վեց ամիսը՝ 6 րուբլի, երեք ամիսը՝ 3 ր. 50 փ.
ամիսը՝ 1 ր., հատուկ 5 կոպեկ:
Բաժանորդ գրեւում են Թիֆլիսում միայն խմբագրատանը:

Խմբագրատան հասցեն՝ Тифлисъ. Редакция «Норъ-Даръ»
կամ Тифлисъ. Редакция «Nor-Dar».

Խմբագրությունը բաց է ամեն օր (բացի տոն օրերից) ժամը 9-ից
դիպել 2-րդ Յայտարարություններն ընդունում են ամեն լիցենզիայի:
Յայտարարությունների բաժին 2 փ., ընկալման համար կրկնապատկի:

ՀՈՒՄՐԵՐՏ ԿՈՒԿԻ

ԱՆԳՈՒ-ԱՍԵՐԻԿԱԿԱՆ ԱՍԱՐԱՅԻՆ ՑԻՐԿԸ

որ նոր տեղադրուել է Կիրոնյայա և Նաբեբեժնայա փողոցների անկյունում, ամարային կրոնական գիմնազիայի հիմունքները:
Կյոսթր հիմնադրվել է 1878 թ. 8-ին
կը տայ մի փառաշենյալ անկյունագծի ներկայացումը ցերեկ ռեպերտուարի 16 ամենալավ բաժիններից բաղկացած: Ներկայացումը պէտք է տեսնել այն բանին հաւատալու համար: Մանրամասնությունները աֆիշներում: Սկզբնական օրերից 8 1/2 ժամ: Տեղերի գները ամենաբարձր մասնակիցներին են:

Կիրոնյայա ՀՈՒՄՐԵՐՏ ԿՈՒԿԻ, Կրոնական կառավարելի՝ ՎԱՅՆԱՐԱՐԱՆԱԿԱՆ ՍԱԼԱՄԱՐԱՆԱԿԱՆ (310) (0-8)

ԲՈՎԱՆԳԱՎՈՒԹԻՒՆ

Առաջնորդող — Ժողովրդի ճշմարիտ հայրը:
Գրողն է կոմ. — Թիֆլիսի քաղաքական շուկայի տնօրէնը Պրոխորովսկի:
Կրոնական փողովքի տնօրէնը Պրոխորովսկի:
Ներկայացումը ցերեկ ռեպերտուարի 16 ամենալավ բաժիններից բաղկացած: Ներկայացումը պէտք է տեսնել այն բանին հաւատալու համար: Մանրամասնությունները աֆիշներում: Սկզբնական օրերից 8 1/2 ժամ: Տեղերի գները ամենաբարձր մասնակիցներին են:

Կայքերի հաւատարմութեան գոյնաւորութիւնը մէջ:
Թիֆլիսի քաղաքական շուկայի տնօրէնը Պրոխորովսկի:
Կրոնական փողովքի տնօրէնը Պրոխորովսկի:
Ներկայացումը ցերեկ ռեպերտուարի 16 ամենալավ բաժիններից բաղկացած: Ներկայացումը պէտք է տեսնել այն բանին հաւատալու համար: Մանրամասնությունները աֆիշներում: Սկզբնական օրերից 8 1/2 ժամ: Տեղերի գները ամենաբարձր մասնակիցներին են:

Թիֆլիս, 7 Սեպտեմբերի 1894 թ.
ԺՈՂՈՎԱՐԻ ԶԵՄԱՐԻՆ ՀԱՅՐԸ

Ժողովրդի ճշմարիտ հայրը նա է, որ ինքն է սիրում Ժողովուրդը:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՎԻԿՈՆՏ ԳԻՒԻ ԳԸ-ԱՄԲԼԱԳԻ ԱՐ-ԿԱՆՏԵՐԸ ՊԱՐԻՋԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԳԱՐԱՆՈՒՄ
L. Xanrof (*)
Ժամը երկուսն է, Փոքրիկ Գիւի

*) Լ. Քանրոֆ կեղծ անունով Փրանսիական գրականութեան մէջ յայտնի է Ժուլ Կլոդ անունով գրողը, որ բացառապէս հումորիստիկական եղանակով արտայայտել է գրողի միտքը: Պրանսիական մեծ գրականութեամբ կարգում են նրա գրութեանը, որոնք բառական ծիծաղակալի են: Ներկայ գրութեանը մէջ պարտաւ է Փրանսիական Ազգային Գրադարանի մէջ ընդունում ձեռագրութեանը: Այս գրութեանը աղջկանը համար, պէտք է ծանօթ լինել ինչպէս Գրադարանում տիրող կարգերին, որոնք հետեւեալներն են: Պրանսիական Ազգային Գրադարանի աղջկանը ամենից առաջ պէտք է անպարտաւ մտաւոր տոմսակ ունենայ, որ Գրադարանում են տալիս: Այդ տոմսակները լինում են կամ տարեկան, որոնք տրւում են միայն այն ժամանակ, երբ աղջկանը իր անձնաւորութեան մասին հարկաւոր տեղեկութիւններն է ներկայացնում, կամ մի քանի, որոնք տրւում են առանց ունի հետեւեալներն: Մի օրեայ տոմսակներ ամեն անգամ կտրելի է ստանալ: Տոմսակները ներկայացնում են գրադարանը մտնելու, և այն տոմսակը, որ ամեն անգամ կտրելի է ստանալ: Տոմսակները ներկայացնում են գրադարանը մտնելու, և այն տոմսակը, որ ամեն անգամ կտրելի է ստանալ:

և չէ սպասում, որ Ժողովուրդն իրեն սիրէ:

Ժողովրդի ճշմարիտ հայրը նա է, որ Ժողովրդի պակասութիւնները տեսնելով ցաւում է և նրան ժողովրդին դէպի ազգի ճանապարհը է առաջնորդում: Հանգիմանելով նրան, առանց ուշադրութեան դարձնելու Ժողովրդի բողոքներին և լայնամ տրտմանը:

Ժողովրդի ճշմարիտ հայրը նա է, որ Ժողովրդի վրայ, որպէս իւր հարազատ որդու վրայ: Սիրող հօր առաջ զաւակները պէտք է խնայահին և ամեն կեղծ հետեւին նրան, հաւատան, որ նա իրենց լաւն է ուզում և հայրն անտարակա կառնողը իւր զաւակներին խաւարից դէպի լոյս՝ բարօրութեան և երջանիկ դրութեան:

Հօրն անկեղծութեամբ սիրող զաւակներն իրենց սիրով առեւտուր չեն անի իրենց հօր հետ, չեն ասիլ թէ՛ «Հայր, մենք քեզ սիրելիք, որ մեզ ոչ թէ այս, այլ

դը-լա-Բլազը, իւր կողմից մէջ նստած, գրեւ ի կողմում այն մասին, թէ ի՞նչ էր այնտեղի վրայ, որ պիտի ուղարկէ մարկիզուհուն հետն էլ մի քանի կապուղի:

— Պէտք է համեմատ րան գրել... Եւրոպացի ձեր փառքի Կառապետներով... Շատ լաւ է. բայց ի՞նչպէս է գրել «Կառապետ»: Մի ժամանակ, ասեմք, քիչ մնաց, որ աւարտ-

կի, որ մի անգամից համար է լինում արտաւած, ծառայողը այլ ևս չի վերադարձնում սիրելու: Տոմսակն առնելուց յետոյ, յաճախողին տալիս են գրքի տոմսակ, որ fiche է կոչւում, այդ տոմսակը յաճախողը պէտք է պահպանի: Գրքի տոմսակը վրայ նշանակում է յաճախողին տուած գրքի անունը և մնում է գրադարանագիրի մօտ: Իսկ երբ յաճախողը գրքը վերադարձնում է, գրադարանագիրը տոմսակի վրայ մակագրում է «rendu» և վերադարձնում է յաճախողին, որը աղջկանով դառնալով համար աղջկան է լինում, որ յաճախողը ստացած գրքերը վերադարձնել է: Իսկ գրքերը հետեւի է կերպով են ստացւում: Յաճախողն ամենից առաջ պէտք է իւր համար նախելու տեղ ընտրի: Անուհետեւ առնալով թերթիկի վրայ պէտք է գրի իւր բանած անունը համարն ու գրքի անունը: Եթէ այդ կողմից նստած, պէտք է կանաչ թուղթ վերցնի, իսկ ձախ կողմից համար սպիտակ թերթիկի էր են նշանակում:

այն ճանապարհով տանես. լսիք մեզ և արա այն, ինչ որ մենք քեզ կասենք և քեզանից կրպահանջենք, հակառակ դէպքում մենք քեզ չենք ճանաչում, մենք քեզ չենք սիրում:

Որդիական այսպիսի սէրն ի բնէ կեղծ է և խարդախ, և ստոր. որ որդին հօրը սիրելու համար պայմաններ առաջարկէ, որ հայրը խնայահին սիրուի, որ հայրը հետեւի հօտին — դա անբնական է, անտանելի և կորստաբեր:

Ժողովրդի ճշմարիտ հայրը գիտէ, որ ինքը սիրում է իւր Ժողովուրդը:

Ժողովրդի ճշմարիտ հայրը միայն և եթէ այն բանի վրայ է ուշադրութեան դարձնում, թէ արդեօք իւր գործառնութիւնը, իւր կարգադրութիւնը, իւր հոգացողութիւնն օգուտ են բերում Ժողովրդին թէ ոչ, նրան դէպի լոյս են առաջնորդում թէ ոչ:

Նւ երբ նա տեսնում է, որ ճշմարիտ ինքը իւր հոգացողութեամբ ծառայում է իւր Ժողովրդին իւր զաւակների բարութեան գործին — դա մէջ էլ որդնում և գտնում է իւր վարձատրութիւնը, այսինքն այն ներքին բարոյական քաղցր զգացումները, որ արդար խիղճը ծնում է իւր մէջ և նրանով ապրում:

Ժողովրդի ճշմարիտ հայրը իւր Ժողովրդի բարօրութեան մասին հոգալիս ի նկատի ունի իրեն համար ընտրած կէտ նպատակը, որին

ման վկայական ստանալու: Բայց դա շատ վաղուց էր, Ինչպէս ցաւում եմ, որ մօտա բառարան չկայ:

Կառքը դառնում է դէպի Ռիչելիս փողոցը:

— Այ, քիչ էր մնում մոռանալի: Այ Ազգային Գրադարանը, Այ տեղի անշուշտ բառարան կըլի... Կառքը, քիչ էր դէպի Ազգային Գրադարանը:

Կառքանքը նայում է Վիկտորին, աչքերն ուրախ կիսախիլով. բայց նկատելով, որ նա միտք էլ չունի կառքի անունը, շտապում է չուսով հասնելու գրադարանը: Գիւի գոչում է սողում կառքից, անցնում է դռնով, բարձրանում է դէպի աջ մի քանի աստիճան և հասնում է նախասենյակի: Նման ինչ որ բանի նրա առաջ գտնւում է ապակեայ դուռը, որի միջից տեսնում է յաղմաթիւ յաճախողներին: Նրանք, աչքերն զստաւոր մէջ նստած աշակերտների պէս, նստած են սեղանների մօտ, և ձեռքերով ակաճողները փակած, խորատեղում են ընթերցանութեան մէջ:

— Այ թէ ուր պիտի մտնեմ, — ասում է Գիւին և վազում է դէպի դուռը:

Յանկարծ նախասենյակի հետաւոր անկիւնից ցաւում է մի համարակալան ձայն.

— Այ դուք, ձեր ձեռնասխարհ:

դիմում է ինքը, ոգևորւած միայն դէպի Ժողովուրդը, այսինքն իւր զաւակները զգացած սիրով: Նա այդտեղ ուշադրութիւն չէ դարձնում այն մասին թէ զաւակներն ուզում են հետեւի նրան թէ ոչ, գոհ են այդ բանից թէ ոչ, սիրում են իրեն թէ ոչ:

Ժողովրդի հայրը եթէ առաջնորդում է միայն դէպի իրենց ցոյց տուած սիրով, եթէ նա թողնում է խղճի ձայնը, իւր ընտրած ճանապարհը և լսուել նայում տեսնելու թէ իւր զաւակներից քանիսն են իրեն ուղիւստանալու, քանիսն են նրա դէմ տրտնւում, թէ նա այդ ուղիւստանալով, այդ տրտնուել ձայնով է ղեկավարւում — նա Ժողովրդի հայր չէ:

Սլոյզի հայրը չէ — նա մի չար ընթ է:

«Նոր-Դար» ի առաջին համարը լոյս կրտեսին շարա՞ծ օրը՝ սեպտեմբերի 10-ին:

Ք Ր Ո Ն Ի Կ Ո Ն

Իւր ժամանակին հաղորդեցինք, որ Թիֆլիսի քաղաքային խորհուրդը որոշել էր քաղաքային երեք նոր ուսումնարաններ բանալ միւլ հայերի, միւլ վրացիների և երրորդը ուսման համար զատ-զատ, ինչպէս այժմ գոյութիւն ունեցող քաղաքային ուսումնարաններն են: Ներկայումս Թիֆլիսի նահանգի Ժողովրդական ուսումնարանների տեսչի էր. Գարսիկին թոյլ է տուել լիւիալ երեք նոր ուսումնարաններ բանալ, սակայն այն պայմանով, որ

Գիւի (յանկարծակի եկած), Ինչպէս ձեռնարկային... Ես մի քանի անգամ մտնում: Պէտք է միայն մի խօսք նայեմ բառարանի մէջ:
Իւր հաւաքի կիւնը: Այդ միւլնոյն է: Կարգադէպ կանոնները: Այդպէս է պատեղ թողնել:

Գիւի ինչպէս կամենում էր: Ահա ձեզ ձեռնարկային, ահա ձեզ և երկուստ:

Գիւի աւազան կիւնը (կրկին խոստովանում): Մենք փող չպէտք է վերցնենք: Կարգադէպ կանոնները: Գիւի Սէ, ներեցէք, ես չէի ուզում ձեզ վերադառնալ... Հրապարակում է ձեր այս Ազգային Գրադարանը: Այ մի վճար չէք առնում մուտքի և շորը պահելու համար: Զարմանալի է ինչպէս էք ծածկում ծախսերը... Սակայն, ես շտապում եմ բառարանը նայելու:
Նա վազում է դէպի ընթերցարանը, մէջքում նրան կանգնեցնում է ծառայողը:

Մառապողը: Ձեր տոմսակը, Գիւին հանում է իւր այնտեղից:

Մառապողը (խոստովանում): Մուտքի տոմսակը:

Գիւի, Ձեմ հասկանում: Մուտքի տոմսակը: Ինչ մուտքի տոմսակը ես միայն մի բառ պէտք է նայեմ բառարանում:

Մառապողը: Կարգադէպ կանոնները:

որ այդ ուսումնարաններն իւրաքանչիւր ազգութեան համար զատ-զատ չպէտք է լինեն, այլ զրանց երեք մէջ էլ պէտք է ընդունուեն ամեն տեսակ երեխաները առանց ազգի և կրօնի խտրութեան:

Թիֆլիսի քաղաքային խորհուրդը իւր սեպտեմբերի 5-ի նիստին ընդունեց առանձին յանձնաժողովի որոշումը, որով պետական կառավարելի և երկրապետութեան միջնորդին նրա Թիֆլիսում եղած միջոցին պէտք է լընդրաւարտուի լինին քաղաքային սկոլի-ստիկի կողմ քանալու գիւղատնտեսական և հանքային բաժանմունքներով: Քաղաքի այդ բանին պէտք է լայնացնել 100,000, իւրեւ միւլնապէս 200 դեռատնի գետին: Սկզբում 100,000 րուբլին փոխ է առնում այն գումարից, որ հաւաքուած կայ Թիֆլիսում համարաւորան հիմնելու նպատակով և այդ փոխաւորութիւնը պէտք է հանգցնել ոչ աւելի քան տասն տարուայ ընթացքում և, եթէ կարելի է, աւելի վաղ քաղաքային միջոցներից: Միաժամանակ որոշուեցաւ, որ քաղաքային խորհուրդը խնդրամատոյց լինի պոլիտեխնիկումի համար ամբողջ Կովկասում ստորագրութիւն բանալ: որովհետեւ լինալ բարձրագոյն ուսումնարանը միայն Թիֆլիս քաղաքի համար չի լինելու, այն ամբողջ Կովկասի համար:

Զորեքշաբթի, սեպտ. 7-ին, ժամը 3-ին Թիֆլիս ժամանեց Բուկարայի հմերը և ինչպէս նահանգապետի տանը:

Բժշկական խորհրդի անդամներից մէկը Ժողովրդի և առաջարկել վարակելի հիւանդութիւնների տարածման դէմ գործադրող միջոցների մասին Ժողովրդական ընթերցարանութիւններ սարքելու: Մտաւոր հեղինակի կարծիքով, ներք:

Գիւի, Ինչպէս... Ինչ... Որտեղ է...

Մառապողը: Գիւիցէք միջոցներով դէպի աջ, լսողը մուտքեցէ դէպի ձախ, անցէք կողքի մուտքով: Ես այնտեղ վեց դուռը կրտեսնեմ: Վեցերորդ դուռը — վարչութիւնն է:

Գիւի (դէպի վեցերորդ դուռը գնալով): Վարչութիւնը... Վարչութիւնը... Գիւի ինչ պէտք է լինի... Բան չեմ հասկանում... Որ իմանալի թէ բառարանում մի բառ փոխելու այսքան երկար դաժմադր է... Ահա, ուղ գտայ — վարչութիւնն է:

Գիւին դուռը ծեծում է և վախկոտութեամբ մտնում: Վարչութիւնը — մի շատ չափաւ տղայ — նստած է կոնտորիկի առաջ, որի վրայ թղթեր են թափված, և գրում է: Գիւին գրութիւն է տալիս և վարչութիւնը շտապաբար կերպով պատասխանում է նրա ողջոյնին:

Գիւի: Ներեցէք... Ինչպէս ասացին, որ առաջ տոմսակի չեմ կարող մտնել գրադարանը:

Վարչութիւնը: Այ, մի դէպքում:

Գիւի: Կարող եմ տոմսակ ստանալ:

Վարչութիւնը: Ամենայն հիշատակով: Գրադարանը խնդրեմ ներկայացնեմ, կցեցէք տեղեկութիւններ ձեր

դին վերին աստիճանի լուսնահատու-
թեան էին հասցրել: Բոլորն էլ ընկած
սար ու ձոր, լճոցած իրենց տուն ու
տեղը, խոտի ու հացի էին ման գա-
լիս: Շատ շատերն իրենց ունեցած ա-
նասունները ձեռքները լուսացան դը-
րադ կանգնեցին: շատ քչերը կարո-
ղանք միայն իրենց աստիճանը գա-
րուհաճան անել: այն էլ տաւալը
սրուն էր ընկել: Մի սալ խոտը ծախ-
ում էր 14—16 ր. մի գին, որ Լու-
սումը տեսնուած չէիսկ ցորենի պու-
զը՝ 140—160 կ. Շատ շատերը հացը
նշխարքի նման էին գործ ածում, ու-
մանք էլ կանաչեղէնով էին կերակրե-
ւում:

Աւելացնենք. այստեղ և այն, որը նո-
հանրապետ մեր գիւղացիները, որոնց
թուով լուսնեղները հացի պակաս տա-
րեկները ցորենը չեն մաքրում. դա բա-
ւական չէ. դեռ ցորենի այլերէ հետ
խառնում են և գարու սկիւր, և գը-
րանով են բուսականում, այն էլ
սակաւ: Բայց միթէ գարն հացը կա-
րող է կարգուրէլ այն մարմինը, որը
շարժանքով տաք կերակուրի կարօտ
է մեռած, բուսականաւոր շարժումը
մի առիթով լուսնահատու կամ ան-
խին շորուկով:

Ասած է. «այսը մինչև շուտ չգա»,
ճամբին չի գրառուել: Այս դուրծի-
նը մի բաւ դատ է բոլոր լուսնեղների
համար, որոնք երբէք չպէտք է մո-
ռանան, այլ աչքի առաջ պիտի ունե-
նան, որ այդպիսի դժգոհութիւն միշտ կա-
րող են կրկնուել: հարկաւոր է միշտ
պատրաստ լինել: Աւելացած ժամա-
նակը խնայել սե. օրի համար, Արե-
տես օր, հացի պակաս տարեկները մեր
գիւղացիներն աւելի գործունեայ, աշ-
խատաւոր և խաղաղ են լինում, իսկ
անտառ տարեկները՝ կռիւ, զայտաշա-
ւապական են լինում մէջնեղներն և
նուրբում են արեւոցը լուսնեղներն:

Լուսում հացի պակասութեան այն-
քան զգալի չպէտք է լինի, նախ՝ որ
երկիրն անտառներով հարուստ լինե-
լով. Ժողովուրդը կարող է պարապել ա-
տաղձագործութեամբ, տախտակ սղո-
ցելով և այլն: Երկրորդ՝ Լուսն ինքը
հացի երկիր չէ, այլ անասնապահու-
թեան տեղ է: Եթէ ասում են, որ
այս տարի հացը Լուսումն առատ է,
պէտք է հասկանալ, որ այդտեղ այն-
քան ցարէն կըլինի, որ տեղացիներին

կըրաւականանայ: Լուսնեղներին մեծ
օգուտ կըտայ, եթէ ձախար-Սղումը
լինի մի կաթնատնտեսութեան դըպ-
րոց:

Ժողովուրդն այնքան նիւթութիւն չի
կրել, եթէ հասկանայ հողի լեզուն և
ցանի այն, ինչ որ հողը սիրում է:
Լուսումը հացի պակասութեան գը-
լաւոր պատճառները սրանք են. տե-
ղի անտեղի անձրեւ գալը թէ գար-
նան սկզբներին և թէ աշնանը, որը
խանգարում է թէ գարնանացան և
թէ աշնանացան վարուցանքին, Տո-
լը, մայիսին և յունիսին եկող կար-
կուտները և այլն: Չմոռանանք յիշել,
որ հացի պակաս տարին աւելանում
են և մուրացկանները, աշուղները, ու-
րոնք մշակութեանց այնքան օգուտ
չեն ստանում, որքան աւելի Ժողով-
ւորը, որոնց հարկաւոր է վերջ դնել:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Շանհայից ստացուած ճորագոր-
տեղեկութիւններէց երևում է, որ չի-
նաց զօրքերի գործիւնը Կորեայում
ոլորակ է, Անճըդատ անձրեւները
խանգարում են ուտեստի պաշար հաս-
ցնելու:

— Անգլիական և երուպական միւս
առևտրական շրջաններում խիստ մեծ
անհանգստութիւն է պատճառուած այն
հանգամանքը, որ ձապոնիան մտա-
դիր է Շանհայի այլ ևս չեղած նաւա-
հանգիստ ձանաչել այն հիման վրայ,
որ այդ քաղաքում չինաց գինարան
կայ: Եթէ ձապոնացիները վճռեն ուր-
ախոճել այդ գինարանը, քաղաքային
չինուլիսներին եւրոպայի տէրերը,
այլ և առևտրական գրասենականեր
պահողները մեծ վնաս կըկրեն, իսկ
գրանցի խիստ կըխախտուի տեղական
առևտուրը, մանաւանդ, որ չինացիներն
իրենց կողմից ստեղծուած կըլինին փա-
կէլ գետը առևտրական նաւագնա-
ցութեան համար:

— Սան Ֆրանցիսկոյից հաղորդում
են, որ չինաց փոխարքայ Լի-Հունգ
Չանգի գործիւնը խիստ խախտուած
է: Ստորագրեալներն այլ ևս չեն վա-
խենում նրանից, իսկ կառավարու-

թիւնը կորցրել է դէպի ճրա ընդու-
նակութիւնները տաճած հաւատը:
Պեկինի լրագրողները, որոնք առաջ
չէին համարձակուած բան գրել ճրա
դէմ, այժմ խիստ քննադատութեան
են ելծարկում ճրա բոլոր գործողու-
թիւնները և մեղադրում են նրան
այն բանի համար, որ իւր գանդաղու-
թեամբ նա լճաւառութեան է մատ-
նել Չինաստանը: Արդէն առանձին
յանձնաժողով է նշանակուած, որ Լի-
Հունգ-Չանգի պատասխանատուութեան
է հրաւիրուել այն մեղադրանքի վե-
վարեմամբ, թէ նա իւր անընդունա-
կութեան շնորհիւ վտանգել է մատնել
կայսրութեան պատիւը: Այդ յանձնա-
ժողովը գրեթէ բոլոր անդամներն էլ
Լի-Հունգ Չանգի անձնական լճա-
մենքն են: Այժմ արդէն ոչ ոք չի
հերքում, որ չինաց արքունական կու-
սակցութիւնը ձապոնիայի հետ ան-
պայման կերպով հաշտութիւն կայա-
ցնելու կողմն է եղել: Միայն
Լի-Հունգ-Չանգն է եղել, որ
պատերազմ սկսելու կողմնակից է
լինել հրատարակել և պնդելու է ե-
ղել, որ անպատճառ պատերազմին:
Ասում են, որ նա ինքը խաբուած է
եղել Սէուլի չինաց ներկայացուցչից,
Իւանից, Վերջինս հաւատացնելու է ե-
ղել փոխարքային, թէ ձապոնիան կը
հրաժարուի իւր պահանջներէց, եթէ
Չինաստանն ամուր կանգնի, և թէ
ձապոնիան չի կարող պատերազմել
Չինաստանի հետ և չի էլ վստահա-
նալ այդպիսի բան անել: Այժմ Լի-
Հունգ-Չանգը խիստ զրգուած է Ի-
ւանի դէմ, բայց նա, ըստ երևութիւն,
արդէն այլևս չի կարող վնասել նրան,
թէ և ընդամենը մի կէս տարի առաջ
կարող էր ոչնչացնել նրան:

— Անգլիական բանուորական ընկե-
րութիւնները համաժողովը հրաւիրում
է բանուորներին ձայն չտալ այն կա-
դիտներին, որոնք լրբողի պարտի
veto-ի ոչնչացման օգտին ձայն չեն
տուել:

ԽԱՆՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կորեայի իշխանը. — Կորեացիներն
ամենաքաղաքավարի ազգն են աշ-
խարհի երեսին: Եթէ կորեացուհի հա-
ցնում են, թէ նա ինչպէս է ապրում
— պատասխանում է. «չնդհակառակ, եմ,

ձեր բարեկամ հարցնելով, իմ առող-
ջութիւնը լաւ է: Հիւանդ կորեացի
երեսն այցելողին պատասխանում է.
«չնդհակառակ, եմ ձեր այցելութեան
համար, որի շնորհիւ ես ինձ աւելի
լաւ եմ գգում»: Կորեացիներն առանձ-
նապէս քաղաքավարի խօսում են ճա-
պոնացիների հետ, սակայն որ խօսելիս
կորեացիներ իւր խօսքերը համեմատ
հետեւալ բառերով. «Գու աշխատեմ
ես, Գու աշխատեմ մեծ ես: և այլն: Եթէ
կորեացիներ հանդիպում է մեռելի լու-
նարակութեան, խոնարհում է դա-
գաղի առաջ և ասում. «սրտանց ցա-
ւում եմ այս բարեգործ մարդու կո-
րուհան համար»: Մինչդեռ կորեացիներ
ոչ տեսել է հանգուցեալին և ոչ էլ
լսել է նրա մասին:

Հորեացիներն. — Ինչպէս յայտ-
նի է, Օղեսոս քաղաքից այս օ-
րերս ստեղծ իւր հարկերամեակը: Շը-
քեղ հանդէսներն առանց կորուսելի
չանցան: Բանը ներանում է, որ Օղեսո-
սայի հարեանը — և այն շատ մօտիկ
հարեանը — ներկայանում է Նիկոլայի
քաղաքը: Հանդէսի կարգադրելները
վճռել և մի հրաւիրական ամսակ
էն ուղարկել Նիկոլայի քաղաքագը-
լին: Սակայն որքան եղաւ նրանց
զարմանքը, երբ տոմսակը լիս զար-
նաւ, և նրանք տեղեկութիւն ստա-
ցան, թէ Նիկոլայի քաղաքագըլը
ճովակալ Պոմա Նեղուլիշ Կրոնը:
Երկու տարի է արդէն ի Տէր է հան-
գել և չի կարող ներկայ լինել հան-
դէսին: Ինչպէս է պատահում, քա-
ղաքային վարչութիւնը չի իմանում,
թէ ով է իրենց քրտին կաւած քաղա-
քի գըլը:

Գլխի Լի-Տուսուց հետեւալ նամակն
է հրատարակել գերմանական լճը-
թեամբ. վերջին ժամանակներս իմ
հեղինակութիւններն մեծ մասը տը-
պագրում է ոչ թէ Խոսեալում, այլ
արտասահմանում օտար լիզուներով
թարգմանում: Թարգմանելու իրա-
ւունք ես տալիս եմ անխափ ամենքին,
ով ցանկանում է գրուածքներ լճագը-
մանի: Բայց, ցանկանալով, որ իմ
գաղափարները տարածուեն հասարա-
կութեան մէջ, ես կըցանկանայի նոյն-
պէս, որ դրանք ճշտու լճագմանուին,
Մինչդեռ շատ լաւաւ պատահում է,
որ նախ լճագմանիներ լճագմա-
նում են կամ չուղղած պատճէնից,
կամ լաւաւ ուրիշ լիզուով եղած խիստ
խեղաթիւրած լճագմանութիւնից:
Երկրորդ՝ լճագմանիները շատ վատ
են իմանում իւրանց լիզուն, իսկ ո-
մանք այն աստիճան քիչ են ծանօթ
այն լիզուն, որով պիտի լճագմա-
նեն, որ բոլորովին անճիշտ կերպով
են լճագմանում քնագրեր, և երբորդ
պ. պ. հրատարակիչները երբեմն մի
քանի հեղինակութիւնները միացնում
են մի ընդհանուր վերնագրի տակ, իմ
տուած վերնագրերը փոխում իրենց

համարձ վերնագրերն են գնում և
յաճախ բաց են լճողում այն, ինչ
որ իրենց գըլը չի գալիս կամ ինչ-որ
երեսք ինչ-ինչ պատճառներով անյար-
մար է: Գտնում տպելու, թէ և այս
բոլորի հետ միասին երբեմն յայտարա-
րում են, թէ իրենց հրատարակած
լճագմանութիւնը միակն է, որի համար
լճողութիւն է ստացուած: Հեղինա-
կից: Այսպիսի դէպքերն ի նկատի առ-
նելով, ես առաջուպէս պէս ամենքին և
կըրպանչելին լճոյ, եմ տալիս օգտուել
իմ հեղինակութիւններից ինչպէս կա-
մենան. բայց իմ գրուածքներն իրենց խ-
կական գըլով լճագմում ունենալ ցանկացող
ընթերցողներին համար, ես կ'որոշեմ
այն լճագմանութիւնները, որոնց ես
ճիշտ կըճանայեմ, որիչ սխալ և
անճիշտ լճագմանութիւններից, և
կըրպարարեմ թէ գրանք կազ-
մուած են իմ համաձայնութեամբ և
հաւանութեամբ:

ՆՈՐԱԳԻՐՆԵՐ

ՆՈՐԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՄՆՈՒՄԵՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

ՊԵՏԵՐԲՈՒԴ, 6 ԴԵՔՏԵՐԻ. — Ներքին
գործերի մինիստրը մինիստրութեան
գործերը յանձնեց գեներալ Էյսենման
Շերիկովին:

Առևտրական դատարանը որոշեց
Դը-լա-Պար առևտրական տունը սնանկ
յայտարարել: Դատարանում յայտարա-
րուած է, որ Պարեզը նամակ է ստա-
ցուած, թէ Դը-լա-Պարը հրաժարում
է տալ առևտրական գրքերը. մերժ-
ման պատճառն այն է, որ նա զեղ-
ծումներ է կատարել մօտ 100,000 ր.
վատնիլը ծածկելու համար:

ԲՈՒԿԱՊԵՏ. — Բիւջէի յանձնաժո-
ղով լսեց արտաքին գործերի մինիս-
տրի բացատրութիւններն արտաքին
դըլութեան մասին: Գրաֆ Կալիուկին
ասաց, որ սլաւոգամաւորներն արդէն
իրեն կայրի ասածները գրեմին, որ
Աւստրիա-Ունգարիան բարեկամական
յարաբերութիւններն մէջ է բորդ պե-
տութիւնների հետ: Սերպան հայտուել
է եռասպետական դաշնակցութեան
հետ, նրանից չեն վարկենում, բայց
նրա հանիցը գալիս են: Ֆրանսիայի
հետ ունեցած յարաբերութիւններն ա-
ւելի քան բաւարար են, ինչպէս այդ-
ցոյց տուեց գործաւոր կայսրական
զոյգին Ռիկերում արած ընդունելու:
Թիւնը. Ռուսիայի հետ ունեցած յարա-

խաղաղ մնալ:

Գլխի (բուրժուական իրենից զուրս ե-

կած), Ահս ձեր բաւարարներ:

Նա գըլը չարտում է ծառայողի
գըլին: Ծառայողի երեւում է, ձեռքե-
րով լինարան է օրոնում, շուտ է տա-
լիս մի քանի լճանարաման գրած
լճըլլը: Դրայ և, վերջապէս, վայր է
ընկնում սեղանի վրայ, որի առաջ մի
ամբողջ ֆախուրտեւ է նստած, Բո-
ղոքներ, հայհոյանքներ, անէճքներ:
Ներս են վազում ծառայողները: Գլխ-
ին գըլը եւ տանում և յանձնում
են երկու ոտիկանին:

Գլխի (ստիկաններին): Սպասե՛ք, ես
եւ ձեզ բացատրեմ... Ես պէտք է բա-
ւարանի մէջ մի բառ, վիտորի... Այ
իմ կառք... Ես գող չեմ...

Առաջին օտարիկ ահա, Ինչ գործ
ունենք ձեր կառքի հետ... Հմ հմ-հմ-
Ո՛ր կըզնուել, եթէ մեծ տանում և յանձնում
են երկու ոտիկանին:

Երկրորդ օտարիկ ահա, Բարի
միտ քաղաքային Ինչ ունի բաւարա-
րանում փոխարեւ... Անշուշտ, անշ-
խախտան է: Գըլը տուր առանց խո-
սելու:

Ն.

Գլխի (աղաղակում է), Բաւա-
րան, Դիտոր ինչ է բաւարարներ:

Հասակն առած պարոնը (խըն-
աւոր ձայնով), Գրեցէք:

Գլխի. Դէ վաղուց կասէք:

Նա ուզում է գըլը գըլի տոմսակի
վրայ: Հասակն առած պարոնը տոմսա-
կը խուլ է նրա ձեռքից:

Հասակն առած պարոնը, Սրա
վրայ է:

Գլխի (սկսում է գփռել): Օ՛:

Հասակն առած պարոնը (չնշնա-
լով, բայց կատաղած), Պահանջողական
լճըլլիկ վրայ: Թերթիկ վրայ: Սի-
տեղ. Սիտեղի վրայ: Ձեր առաջ... Ինչ
պատիժ է, Տէր իմ Աստուած. Ինչ
պատիժ է... Ո՛վ է սրան ճերս լճողի,
ն, սերը պապիկը:

Գլխին յոտահատական վճակաւոր-
ութեամբ վազում է դէպի սեղանը: Այս-
տեղ մի ամբողջ կոյտ կանաչ և սպի-
տակ լճըլլիկներ է տեսնում: Բոլորի
վրայ էլ մինեւոր մակագրութիւնն է—
«պահանջուած գըլի անուհի»: Գլխին
վերցնում է պատահած մի սպիտակ
լճըլլիկ և գրում է. «Բաւարարանի
մինեւոր է թէ ինչպիսիս: Այնուհետեւ
վերադառնում է կոնտրոլի մօտ և
լճըլլիկը տալիս է հասակն առած
պարոնին, որը մինչև այդ՝ կատաղու-
թիւնից քրտնել է և սրբում է ձակա-
տը:

Գլխի. Ահ... Յոյս ունեմ, որայժմ...

Հասակն առած պարոնը (կա-

տաղութիւնից կարմրած): Սա անկա-
րելի բան է... Դուք այդ դիտմամբ
էք անում:

Գլխի (այրուած բիֆտեքսի պէս
կարմրած), Ի՛նչ:

Հասակն առած պարոնը (օ-
ղում շարժելով սպիտակ լճըլլիկը).
Դուք նստած էք աջ կողմը և գրում էք
սպիտակ լճըլլիկի վրայ:

Գլխի (բան չհասկանալով), Լաւ
ի՛նչ անենք օր:

Հասակն առած պարոնը (սիւր
պատահող ձայնով). Այ՛ կողմի
համար կ'ստանա լճըլլիկներ են
նշանակուած:

Գլխի. Այդ մասին պէտք է առա-
ջուց ասէք, պառաւ աւագաման:
Պէտք էք այդ պարոն լճըլլիկները վը-
րայ նշանակել:

Գլխին գնում է դէպի սեղանը, գը-
րում է պահանջուած գըլը կանաչ
լճըլլիկի վրայ և վերադառնում է
հասակն առած պարոնի մօտ, հաս-
տատ վճակաւորութեամբ, որ այժմ
կատանայ բաւարարներ:

Հասակն առած պարոնը (կար-
գում է): Ի՛նչ ո՞ճ է, Տէր իմ Աստուած,
Ինչ ո՞ճ է... Լաւ... Այժմ գնացէք ձեր
տեղը և նստեցէք: Գլխը կըրբերն
ձեղ:

Հասակն առած պարոնը հազարան
գամ սրբում է ձակատը, լճըլլիկը
տալիս է ծառայողին և ուժաստաւ ե-
ղած նստում է իւր քաղկալութիւն վրայ:

Կարգադրեց հանում է հոտ քաղիւր աղի
սրտակը. որ փոքր ինչ կենդանացի
լճուցած ոյժերը: Գլխին, դեռ ևս բար-
կութիւնից բոլորովին կարմրատակն,
վերադառնում է իւր տեղը և նստում
է հենց վաւարանի օղանցքի տակ:
Հինգ րոպէից նա գնում է կաթնածի-
կաբապետները: Վեր է կենում և սկը-
սում է անց ու դարձ անել: Լուսն են
հարեաններն օրոտուցները: Ստիպուած
է նստել: Վաւարանի ծակից տար օղ
է դուրս գալիս և լճափանցում է նրա
բոլոր անդամները: Շարունակում է
սպասել, աւելի ու աւելի կարմիրով և
աւելի ու աւելի տաքանալով: Փիղքա-
պէս և հոգեպէս: Լուսն էր ժամացոյցի
գարկելը:

Գլխին Ձէ, այսպիսի բան չի կարելի:
Ձորս կէսն է, ժամ եւ կէս է ուղէն,
որ ընկած եմ այստեղ... Ո՛վ: Ես գնում
եմ:

Նա ուղղում է դէպի դուռը, Դուսն
մօտ գրադարանի ծառայողը կանգնե-
ցնում է նրան:

Ծառայողը, Ներողութիւն, պա-
րոն, ո՞ր ք է գնում:

Գլխի. Գնում եմ: Բաւական է, ինչ-
քան նստեցի ձեր օրի մէջ:

Ծառայողը (խոտ լճեամբ), Իսկ
ձեր գըլի տոմսակը:

Գլխի. Ի՛նչ... Իմ գըլի տոմսակը:

Այդ տոմսակն առան ինձնից:

Ծառայողը. Ուրեմն նիւթութիւն

կըցէք յետ աւանդ: Առանց այդ

Типографія А. И. Петрова Гол. пр. домъ Читахова.